

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/561/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3113224815
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Martináková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2016:3113224815.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivety Martinákovvej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Alice Beňovej v právnej veci navrhovateľa B. T., a.s. so sídlom v N., G. XX, L. XX XXX XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou M., s.r.o., so sídlom v N., O. ul.č. XX, proti odporkyni V. F., bytom W. nad S. - budova T., A. C. XXX, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporkyne P. právne zastúpeného JUDr. JP., o zaplatenie 1.890,97 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Trenčín zo dňa 09. marca 2015, č.k. 13C/62/2014-82 takto

rozhodol:

Odvolačný súd pri p ú š ť a späťvzatie návrhu v časti o zaplatenie istiny 1.555,57 eur s príslušenstvom, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v tejto zamietajúcej časti zrušuje a konanie v časti o zaplatenie istiny 1555,57 eur s príslušenstvom z a s t a v u j e.
Rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšujúcej napadnutej zamietajúcej časti a vo výroku o náhrade trov konania p o t v r d z u j e.

Odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľa, ktorým sa domáhal proti odporkyni zaplatenia sumy 1890,97 eur s príslušenstvom. Odporkyni a vedľajšiemu účastníkovi na strane odporkyne náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že právny predchodca navrhovateľa a odporca dňa 22.09.2005 uzavreli zmluvu o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej sa navrhovateľ zaviazal poskytnúť odporkyni peňažné prostriedky vo výške 31.600,- Sk t.j. 1.048,93 eur za dohodnutú ročnú pevnú úrokovú sadzbu 17,3%, bez poplatku za poskytnutie úveru. Odporkyňa mal úver hradiť v mesačných splátkach po 842,- Sk t.j. 27,95 eur k 10. dňu v mesiaci, počnúc 10.10.2005 a končiac 10.09.2010. Odporkyňa svoj záväzok voči navrhovateľovi vrátiť úver s dohodnutým úrokom nesplnil riadne a včas. K uzavretiu zmluvy o postúpení pohľadávky z právneho predchodcu navrhovateľa - zo Z., a.s. na navrhovateľa došlo dňa 21.12.2010, čím bola založená aktívna legitímácia navrhovateľa v tomto spore. Súd prvého stupňa poukázal na ust. § 52 ods. 1,2,3, § 53 ods. 1,2,3 Občianskeho zákonníka, účinného do 31.12.2007, § 2, § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v platného v rozhodnom čase t.j. účinného do 30.06.2006 a konštatoval, že vzťah medzi spoločnosťou Z. sporiteľňa, a.s. a odporkyňou je potrebné posudzovať ako spotrebiteľský. Pojem spotrebiteľská zmluva do Občianskeho zákonníka zaviedla jeho novela z.č. 150/2004 Z.z., ktorú úpravu neskôr výrazne pozmenil z.č. 568/2007 Z.z. účinný od 01.01.2008. Zmluvný vzťah medzi právnym predchodcom navrhovateľa a odporcom sa podľa ich dojednania mal spravovať Obchodným zákonníkom, čo však v zmysle uvedeného nevyklučuje možnosť a povinnosť súdu aplikovať na ten istý právny vzťah i ustanovenia spotrebiteľského práva, slúžiace na ochranu spotrebiteľa. Z materiálneho hľadiska sa pritom pozícia zmluvnej strany, uzatvárajúcej zmluvu pred účinnosťou novely

Občianskeho zákonníka z.č. 568/2007 Z.z. nelíšila od pozície spotrebiteľa, uzavierajúceho zmluvu už v režime spotrebiteľských zmlúv podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, v znení účinnom od 01.01.2008. Vzhľadom na skutočnosť, že od 01.06.2014 je súd povinný z úradnej povinnosti pri nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliadať na prípadné premlčanie, aj keď sa ho účastník nedovoľáva, súd najprv posudzoval plynutie premlčacej doby, a to s poukazom na spotrebiteľský charakter uzavretej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka. Premlčanie je kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého súdnu vymáhateľnosť možno odvrátiť námietkou. Zmyslom tohto inštitútu je zvýšenie istoty v právnych vzťahoch. Premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných dobách uplatnili svoje práva (nároky) a zároveň aj zabrániť tomu, aby povinné osoby neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Nakoľko žaloba bola zo strany navrhovateľa podaná dňa 11.9.2013 a nakoľko konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na deň 10.09.2010, súd považoval uplatnený nárok navrhovateľa v celom rozsahu za premlčaný v súlade s § 100 ods. 1, § 101 Obč. zákonníka. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Nakoľko odporkyni žiadne nevznikli, súd jej ich náhradu voči navrhovateľovi nepriznal. Rovnako tak súd rozhodol v prípade vedľajšieho účastníka na strane odporcu.

Proti tomuto rozsudku, a to jeho časti o zamietnutí návrhu o zaplatenie istiny vo výške 335,40 eur s príslušenstvom a vo výroku o náhrade trov konania, podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ. V odvolaní namietal, že súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Podstata nesprávnosti rozhodnutia spočíva najmä v nesprávnom a neodôvodnenom určení trvania premlčacej doby. Namietal, že predmetná zmluva nevznikla reálnym odovzdaním druhej veci, ale vznikla už dohodou zmluvných strán o jej obsahu, z ktorého vyplýva platný záväzok jeho právneho predchodcu poskytnúť v prospech dlžníka finančné plnenie formou úveru a zároveň záväzok dlžníka takto poskytnuté plnenie navýšené o úrok splácať v dohodnutých splátkach. Je nepochybné, že v tomto prípade ide o zmluvu o úvere v zmysle § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Tvrdenia o tom, že v prípade, že ide o spotrebiteľskú zmluvu vyplýva výlučná pôsobnosť Občianskeho zákonníka na daný vzťah, nemajú žiadnu normatívnu oporu a priečia sa pravidlu *lex specialis derogat lex generali*, pričom v tomto prípade *lex specialis* je ust. § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka. Trval na tom, že je potrebné aplikovať na právnu úpravu úverovej zmluvy Obchodný zákonník, ako aj všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka týkajúce sa ochrany spotrebiteľa. Pokiaľ ide o premlčanie nárokov z úverovej spotrebiteľskej zmluvy dôvodil, že spotrebiteľskou zmluvou je aj absolútna obchodná zmluva bez ohľadu na to, že sa riadi právnym režimom Obchodného zákonníka. Premlčanie sa teda aj v spotrebiteľských zmluvách majúcej formu absolútneho obchodu spravuje výlučne Obchodným zákonníkom a keďže podľa ust. § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba 4 roky. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 32Cdo/3337/2010, rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5MCdo/20/2009, Krajského súdu v Trnave č.k. 9Co/224/2011, č.k. 11Co/456/2012, č.k. 24Co/417/2012, Krajského súdu v Nitre č.k. 9Co/162/2012, č.k. 25Co/297/2013, Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 14Co/142/2014, č.k. 14Co/163/2013, č.k. 17Co/170/2013, č.k. 15Co/28/2013, č.k. 15Co/28/2013. S poukazom na právne závery uvedené v citovaných súdnych rozhodnutiach vyslovil názor, že na predmetný záväzkový vzťah a na premlčanie práva je potrebné aplikovať ustanovenia Obchodného zákonníka. Pokiaľ bola posledná splátka splatná dňa 10.09.2010 a návrh bol doručený súdu dňa 11.09.2013, 4-ročná premlčacia doba začala plynúť dňa 11.09.2009. Splátky splatné v období od 11.09.2009 do 10.09.2010 (celkom 12 splátok po 27,95 eur pôvodne 842 Sk), preto nemôžu byť premlčané. S poukazom na uvedené žiadal, aby súd zaviazal odporcu k zaplateniu sumy 335,40 eur s úrokom vo výške 17,30 % ročne zo sumy 335,40 eur za obdobie od 22.12.2010 do zaplatenia, úrok z omeškania 9% ročne zo sumy 335,40 eur za obdobie od 22.12.2010 do zaplatenia a náhradu trov konania. V prevyšujúcej časti zoberal podaný návrh späť.

Odporkyňa a vedľajší účastník sa k odvolaniu navrhovateľa písomne nevyjadrili.

Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutej zamietajúcej časti o zaplatenie istiny 335,40 eur s príslušenstvom a vo výroku o náhrade trov konania bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1, § 214 ods. 2 v spojení s § 156 ods. 3 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Odvolací súd najskôr posudzoval účinky navrhovateľom čiastočného späťvzatia návrhu na začatie konania, a to v rozsahu o zaplatenie istiny 1555,57 eur s príslušenstvom. Navrhovateľ vzal v tejto časti návrh späť v priebehu odvolacieho konania, preto odvolací súd rozhodoval o čiastočnom späťvzati návrhu na začatie konania postupom podľa § 208 O.s.p. Odporkyňa s čiastočným späťvzatím návrhu nevyslovila nesúhlas, preto odvolací súd čiastočné späťvzatie návrhu na začatie konania v časti o zaplatenie istiny 1555,57 eur s príslušenstvom pripustil, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto zamietajúcej časti zrušil a konanie v časti o zaplatenie istiny 1555,57 eur s príslušenstvom zastavil.

Odvolací súd ďalej vecne preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa vo zvyšujúcej napadnutej zamietajúcej výrokovej časti, t.j. o zaplatenie istiny 335,40 eur s príslušenstvom a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozsudku v tejto časti podľa § 219 ods. 2 O.s.p. K odvolacím námietkam navrhovateľa a na zdôraznenie jeho správnosti uvádza nasledovné:

Odvolací súd predovšetkým nespochybňuje tvrdenia navrhovateľa, že úver je tzv. absolútnym obchodom a že naň dopadá tretia časť Obchodného zákonníka bez ohľadu na povahu účastníkov úverovej zmluvy. Súčasne však z obsahu spisu vyplýva, že zmluvný vzťah vznikol za účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom do 30.06.2006. Vychádzajúc z ust. § 2 písm. b) cit. zák. zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom. V preskúmvanej veci je nepochybné, že predmetná zmluva je zmluvou typovou a že dlžník nepoužil predmet plnenia na podnikanie, pričom navrhovateľ je podnikateľom a predmet konania sa jednoznačne týka jeho podnikateľskej činnosti. Súdna prax považuje spotrebiteľské zmluvy vzhľadom na vzťah medzi podnikateľom a nepodnikateľom a so zreteľom na nepodnikateľský účel zmluvy za typické občianskoprávne vzťahy. Je to vzťah medzi obchodníkom a spotrebiteľom, ktorý prijíma úver na spotrebu, teda typický občianskoprávny vzťah. Úverovanie spotrebiteľov patrí medzi najfrekvencovanejšie občianskoprávne vzťahy, a preto je plne súladné s princípmi ochrany spotrebiteľa, aby v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva dôvodne bola aplikovaná právna úprava o občianskych právach, teda Občiansky zákonník a nie právo podnikateľské upravené v Obchodnom zákonníku (rozsudok NS SR vo veci sp. zn. 5MCdo/20/2009). Vychádzajúc aj z judikatúry súdneho dvora je spotrebiteľ pri uzatvorení zmluvy v nevýhodnejšom postavení, a to jednak z dôvodu sťaženej vyjednávacej pozície, ako aj z dôvodu informovanosti. Uvedené závery a názory akceptoval aj Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 19.06.2013, č.k. I. ÚS 402/2013-10. V súlade so zásadou, že pokiaľ súd rieši právnu otázku tú istú, alebo analogickú, ktorá už bola právoplatne vyriešená, je v súlade s princípom právnej istoty v zmysle čl. 1 ods. 1 Ústavy SR pri rozhodovaní súdov nižších stupňov takéto rozhodnutie rešpektovať. Odvolací súd poukazuje na súčasnú súdnu prax, ktorá zastáva názor, že právna úprava chrániaca spotrebiteľa odôvodňuje aplikáciu ust. § 100 ods. 1 a nasl. Občianskeho zákonníka (v duálnom režime tak podľa Obchodného, ako aj Občianskeho zákonníka), ktoré by mohlo byť pre spotrebiteľa (v určitej konkrétnej situácii) výhodnejšie. Aplikáciu občianskoprávnej premlčacej doby v absolútnych obchodnoprávných zmluvách majúcich spotrebiteľský charakter odobril aj Ústavný súd SR, ktorý rozhodoval o sťažnosti podnikateľa poskytujúceho stavebné úvery (uznesenie zo dňa 19.06.2013 sp. zn. I. ÚS 402/2013). Aj v zmysle novelizácie ust. § 52 ods. 2 Obč. zákonníka, na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keby sa inak mali použiť normy Obchodného práva. Odvolací súd zároveň poukazuje na novelu zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa vykonanú zák. č. 102/2014 Z.z. s účinnosťou od 01.05.2014 v čl. VIII., podľa ktorej v zmysle § 5b orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo povedané, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával. Ide o ustanovenie, ktoré ukladá povinnosť najmä súdom (ex offa) skúmať, či v súvislosti so spotrebiteľskými zmluvami nedošlo k premlčaniu. Vzhľadom k tomu, že táto novela zákona o ochrane spotrebiteľa nemá prechodné ustanovenia, má súd povinnosť prihliadnuť k premlčaniu ex offa pri všetkých sporoch vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv v čase svojho rozhodovania.

Odvolací súd teda konštatuje, že zmluvný vzťah medzi navrhovateľom a odporkyňou na základe zmluvy o splátkovom úvere zo dňa 22.09.2005 je potrebné posudzovať ako spotrebiteľský vzťah. Všeobecná premlčacia doba je podľa § 397 Obchodného zákonníka 4-ročná a podľa § 101 Obč. zák. je 3-ročná. Z uvedeného je zrejme, že postavenie spotrebiteľa ako dlžníka je podľa Obchodného zákonníka

nevýhodnejšie, pretože musí čeliť dlhšiemu obdobiu neistoty, v ktorej môže veriteľ súdne uplatniť svoj nárok. Právna úprava chrániaca spotrebiteľa preto odôvodňuje aplikáciu ustanovenia, ktoré je pre spotrebiteľa výhodnejšie, a to ust. § 101 Obč. zákonníka. Otázkou účinnosti ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa sa zaoberal už aj Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 3MCdo/12/2014 zo dňa 21.04.2015, pričom mal za to, že prvostupňový súd musí vziať na zreteľ § 5b zák. č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, pričom ako „orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy“ je povinný prihliadnúť na zákonný dôvod, ktorý bráni priznať plnenie požadované žalobou. Odvolací súd vychádzajúc aj z vyššie uvedeného názoru Najvyššieho súdu SR vysloveného v uvedenom rozhodnutí mal za to, že pokiaľ súd prvého stupňa vo veci ex offo aplikoval ust. § 5b zák. č. 250/2007 Z.z., a premlčaciu dobu posudzoval podľa Občianskeho zákonníka, postupoval správne.

Z obsahu spisu vyplýva, že na základe zmluvy o splátkovom úvere bol odporkyňi poskytnutý úver vo výške 1048,93 eur (31.600 Sk), ktorý sa zaviazal odporkyňa splácať v mesačných splátkach po 27,95 eur (842 Sk) mesačne k 10. dňu v mesiaci počnúc 10.10.2005 a končiac 10.09.2010. V konaní nebolo preukázané, že pred konečnou splatnosťou úveru došlo k odstúpeniu od zmluvy alebo zosplateniu celého úveru, preto súd prvého stupňa správne posúdil premlčanie každej jednotlivej splátky osobitne. Nakoľko návrh na začatie konania bol podaný na súde prvého stupňa dňa 11.09.2013 a konečná splatnosť úveru bola dohodnutá na deň 10.09.2010, súd prvého stupňa správne považoval uplatnený nárok navrhovateľa v celom rozsahu za premlčaný. Odvolanie navrhovateľa bolo preto neopodstatnené.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej výrokovej zamietajúcej časti o zaplatenie istiny 335,40 eur s príslušenstvom a vo výroku o náhrade trov konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnej odporkyňi a vedľajšiemu účastníkovi tieto trovy nepriznal, nakoľko si ich neuplatnili.

Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.